

การสร้างฉากวัฒนธรรมในหมู่บ้านมาดี
เมืองรู่ยจิน ประเทศจีน
The Construction of Cultural Scenes of
Madi Village, Ruijin, China

ผิง หวง
Ping Huang

กীরติพร จุตะวิริยะ*
Keeratiporn Jutaviriya

จักรพันธ์ ชัดชุ่มแสง
Jaggapan Cadchumsang

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากลุ่มน้ำโขงศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002
Mekong Studies Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Khon Kaen University, Khon Kaen 40002 Thailand

*Corresponding author E-mail:keersr@kku.ac.th

Received: December 23th, 2023

Revised: June 28th, 2024

Accepted: June 28th, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างฉากวัฒนธรรมในหมู่บ้านหมาตี้ เมืองรู่ยจิน ประเทศจีน ข้อมูลที่ใช้เรียบเรียงบทความได้จากงานวิจัยเชิงคุณภาพในระยะแรก ซึ่งเป็นการค้นคว้าเอกสารโดยใช้ทฤษฎีฉากวัฒนธรรมในการอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ผลการวิจัยชี้ว่า องค์ประกอบ 5 ประการในการสร้างฉากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี้ ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้านหมาตี้ โครงสร้างทางกายภาพ กลุ่มคนที่หลากหลาย กิจกรรมทางวัฒนธรรม และค่านิยมทางวัฒนธรรม หมู่บ้านหมาตี้ได้สร้างฉากวัฒนธรรม 5 ฉากโดยอิงจากองค์ประกอบ 5 ประการข้างต้น ได้แก่ ฉากวัฒนธรรม เชิงชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แสดงให้เห็นชีวิตทางสังคมในชนบทที่แท้จริงของหมู่บ้านหมาตี้ ฉากวัฒนธรรมเชิงประเพณีพื้นบ้าน ซึ่งได้ส่งเสริมสืบทอดและการเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านของหมู่บ้านหมาตี้ ฉากวัฒนธรรมเชิงนิเวศ ซึ่งได้ปรับปรุงความงามทางนิเวศวิทยาของหมู่บ้านหมาตี้และความตระหนักรู้ของผู้คนเกี่ยวกับการปกป้องสิ่งแวดล้อม ฉากวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมสาธารณะ ซึ่งได้เสริมสร้างชีวิตทางวัฒนธรรมของชาวบ้าน และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการทำ ความเข้าใจวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี้ และฉากวัฒนธรรมเชิงการผลิตในชนบท ซึ่งจะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจระดับสูงของหมู่บ้านหมาตี้ ฉากวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นในหมู่บ้านหมาตี้สะท้อนให้เห็นถึงเสน่ห์อันเป็นอัตลักษณ์ของหมู่บ้านหมาตี้ เสริมสร้างสำนึกร่วมความเป็นเจ้าของและอัตลักษณ์ของชุมชน ดึงดูดกลุ่มคนมารวมกัน ทั้งยังนำพลังการบริโภค ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และอื่น ๆ เข้ามาช่วยให้หมู่บ้านหมาตี้หลุดพ้นจากความยากจนและบรรลุการพัฒนาทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม อุดมการณ์ทางการเมือง และอื่น ๆ กระทั่งหมู่บ้านหมาตี้มีการฟื้นฟูชนบทในที่สุด

คำสำคัญ : ฉากวัฒนธรรม, การฟื้นฟูชนบท, หมู่บ้านหมาตี้, ประเทศจีน

Abstract

This research article aims to study the construction of cultural scenes in Madi Village, Ruijin, China. The data used to compose the article were obtained from qualitative research in the first phase, which was a document search using the theory of Cultural Scenes to explain the studied phenomenon. The results of the research indicate that five elements in constructing the cultural scenes of Madi Village are complete: Madi Village community; physical structures; diverse group of people; cultural activities and cultural values. Madi Village has constructed five cultural scenes based on the above five elements: Daily life cultural scene which shows the true rural social life of Madi village; Folk traditional cultural scene which has promoted the inheritance and dissemination of the local culture of Madi village; Eco cultural scene which has improved the ecological beauty of Madi Village and people's awareness of environmental protection; Public cultural scene which has strengthened the cultural life of the villagers and facilitate tourists in understanding the culture of Madi village and Rural production cultural scenes which promoted the high economic development of Madi Village. The cultural scenes constructed in Madi Village reflects the unique charm of Madi Village. Strengthen the villagers' sense of belonging and identity. Bringing groups of people together also brings consumption power creativity, technology, etc. come in to help Madi Village escape poverty and achieve economic, cultural, political ideology, etc. development, until Madi Village finally achieves rural revitalization.

Keywords: cultural scenes, rural revitalization, Madi village, China

บทนำ

ตั้งแต่สมัยโบราณจนกระทั่งปัจจุบัน พื้นที่ชนบทมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นฐานทรัพยากรในการพัฒนาประเทศ เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ประกันความมั่นคงทางด้านอาหารของคนในชาติและการจัดหาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สำคัญ ชนบทให้การปกป้องระบบนิเวศและผลิตภัณฑ์ทางนิเวศให้แก่ประเทศ นอกจากนี้ Fei (2013) เคยบอกว่า ชนบทยังสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมอันเป็นพื้นฐานของระบบวิถีชีวิตในท้องถิ่น และถือเป็นรากเหง้าของอารยธรรมของประเทศจีน

พื้นที่ชนบทและเมืองต่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน และเสริมสร้างชุมชนที่มีอนาคตร่วมกัน พื้นที่ชนบทและเมืองรวมกันกลายเป็นพื้นที่หลักสำคัญในกิจกรรมของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา แม้ว่าเศรษฐกิจของประเทศภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่การพัฒนาไม่ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชนบทอันกว้างใหญ่ อาทิ ตามสถิติของธนาคารโลก ประชากรเมียนมาประมาณหนึ่งในสี่ยังคงยากจนใน ค.ศ. 2017 และ 87% ของคนจนอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท คาดว่ายังมีคนยากจนอีก 84.5 ล้านถึง 117 ล้านคนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Geng 2023) เนื่องจากประเทศในภูมิภาคุ่มน้ำโขงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองโดยเลือกเส้นทางการพัฒนาที่เน้นความทันสมัย และพื้นที่ชนบทขาดเงินทุนและเทคโนโลยี ทำให้พื้นที่ชนบทถูกละเลยความสำคัญและพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ชนบทจึงมักต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ มลภาวะทางด้านสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ความยากจนทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมในชนบทได้รับผลกระทบ เกิดการเปลี่ยนแปลง ถูกลดทอนความสำคัญ และสูญหายไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน หากต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาชนบทอย่างยั่งยืนตามแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน จำเป็นต้องส่งเสริมการพัฒนาทุกด้านของชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาวัฒนธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการสร้างวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นความมีชีวิตชีวาในชนบท นอกจากนี้ ในยุคหลังอุตสาหกรรม ทั้งเมืองและชนบทต่างประสบปัญหาการพัฒนาที่ไม่เพียงพอในการตอบสนองการดำรงอยู่ของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปในโลกสมัยใหม่

ในขณะเดียวกันผู้คนก็เริ่มให้ความสำคัญความต้องการบริโภคทางวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น และการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาภูมิภาคได้กลายเป็นกระแสทางเลือกที่สำคัญของสังคมในภาวะสมัยใหม่ เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาที่ควบคู่กับวิถีชีวิตมนุษย์ที่ยั่งยืน

ดังนั้น ประเทศจีนจึงได้หันมายึดแนวทางการพัฒนากระแสทางเลือกนี้ โดยใน ค.ศ. 2017 การประชุมสภาประชาชนแห่งชาติครั้งที่ 19 ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เสนอข้อกำหนดทั่วไปของยุทธศาสตร์ “การฟื้นฟูชนบท” (the rural revitalization strategy) และยึดมั่นการสืบทอดในการพัฒนาของวัฒนธรรมชนบทภายใต้กลยุทธ์การฟื้นฟูพื้นที่ชนบทในปัจจุบัน ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เสนอว่า การฟื้นฟูชนบทจำเป็นต้องมีทั้งการสร้างรูปลักษณ์และการสร้างจิตวิญญาณ ควรให้ความสนใจกับบทบาทสำคัญของวัฒนธรรมและอารยธรรมในการพัฒนาชนบท ประเทศจีนดำเนินกลยุทธ์การฟื้นฟูพื้นที่ชนบทในหลายหมู่บ้านจึงได้ใช้วัฒนธรรมเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาชนบทดังที่ปรากฏในหมู่บ้านหมาดี้ที่นำมาสู่ประเด็นการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ก่อเกิดการใช้วัฒนธรรมเป็นแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนาชนบท ก่อให้เกิดความตระหนักถึงการขจัดความยากจนและนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของชาวบ้านในชุมชน

หมู่บ้านหมาดี้ (Madi Village/麻地村) ตั้งอยู่ทางตะวันตกของเมือง รุ่ยจิน (Ruijin City/瑞金市) มณฑลเจียงซี (Jiangxi Province/江西省) ประเทศจีน (China/中国) หมู่บ้านหมาดี้เป็นหมู่บ้านชาวฮากกาที่ได้รับการปกป้องและสืบทอดวัฒนธรรมฮากกาเป็นอย่างดี อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและทิวทัศน์ที่สวยงาม นอกจากนี้ ในยุคโซเวียตเจียงซี (the Jiangxi Soviet period)¹ ชาวบ้านในหมู่บ้าน

¹ ยุคโซเวียตเจียงซี เป็นช่วงเวลาของสหภาพโซเวียตที่ปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่มีอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1931 ถึง ปี ค.ศ. 1934 ในปี ค.ศ. 1931 รัฐบาลกลางชั่วคราวของรัฐบาลจีนโซเวียตถูกสถาปนาในเมืองรุ่ยจิน ในปี ค.ศ. 1934 พรรคก๊กมินตั๋งได้เปิดฉากการรณรงค์ “การปิดล้อมและปราบปราม” ครั้งที่ 5 ต่อพื้นที่ฐานทัพปฏิวัติสวนกลาง การต่อสู้ของกองทัพแดงกลางได้รับความล้มเหลวซึ่งถูกบังคับให้ดำเนินการโอนย้ายทางยุทธศาสตร์ ถอนตัวออกจากฐานทัพกลาง และดำเนินการ “ลองมาร์ช” (long march)

หมาตี่สนับสนุนและช่วยเหลือกองทัพแดงจีนอย่างเต็มที่ และเป็นสถานีแห่งแรกในลองมาร์ชของกองทัพแดงกลาง ในปัจจุบันหมู่บ้านหมาตี่ยังคงมีสถานที่สำคัญและโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมมากมายจากสมัยนั้น ซึ่งอุดมไปด้วยวัฒนธรรมสีแดง (red culture)² อย่างไรก็ตาม ในอดีตหมู่บ้านหมาตี่เผชิญกับปัญหาความยากจน การคมนาคมไม่สะดวก ขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม มาตรฐานการผลิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านค่อนข้างขาดแคลน ด้วยเหตุนี้ หมู่บ้านหมาตี่จึงเคยเป็นหมู่บ้านยากจนในระดับมณฑลของพื้นที่มณฑลเจียงซีในประเทศจีน (Ruijin.gov. 2023)

นับตั้งแต่ประเทศจีนเริ่มต่อสู้กับความยากจน หมู่บ้านหมาตี่ได้ใช้ประโยชน์จากสภาพธรรมชาติ วัฒนธรรมฮากกา และวัฒนธรรมสีแดงของตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย หมู่บ้านจึงได้ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างอุตสาหกรรม จัดความยากจนอย่างครอบคลุมใน ค.ศ. 2020 (Ruijin.gov. 2023) หลังจากปัญหาความยากจนได้รับการแก้ไขแล้ว หมู่บ้านหมาตี่ในปัจจุบันมีเป้าหมายที่จะบรรลุการฟื้นฟูชนบท จึงใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของหมู่บ้าน สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรม และจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงดึงดูดผู้บริโภคนานาชาติให้เดินทางมาสัมผัสประสบการณ์และเที่ยวชม แต่ยังทำให้ชาวบ้านในท้องถิ่นให้ความสำคัญและเกิดความเข้าใจมากขึ้นในวัฒนธรรมของหมู่บ้าน หมู่บ้านหมาตี่จึงได้สร้างจากวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จนกระทั่งปัจจุบันหมู่บ้านมีโฉมหน้าใหม่ที่เปลี่ยนไปและมาตรฐานการครองชีพของชาวบ้านในชุมชนก็ได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ในบทความนี้จึงสนใจศึกษาการสร้างจากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี่ เมืองรู่จิน ประเทศจีน โดยใช้กรอบทฤษฎีฉากวัฒนธรรม (theory of cultural scenes)

² วัฒนธรรมสีแดงเป็นวัฒนธรรมขั้นสูงที่มีลักษณะเฉพาะของจีน ประกอบด้วยมิติทางกายภาพและจิตวิญญาณ สร้างขึ้นโดยคอมมิวนิสต์จีน ผู้ที่ส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคม และประชาชนในแนวทางปฏิบัติที่ยิ่งใหญ่ของการปฏิวัติ การก่อสร้าง และการปฏิรูปของจีน วัฒนธรรมสีแดงก่อตั้งขึ้นในช่วงระยะเวลาของการปฏิวัติประชาธิปไตยใหม่ และพัฒนาในช่วงระยะเวลาของการก่อสร้างสังคมนิยม และเติบโตในช่วงระยะเวลาการปฏิรูปเศรษฐกิจจีน วัฒนธรรมสีแดงมีจิตวิญญาณแห่งการปฏิวัติที่เข้มข้นและให้ความหมายแฝงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งในสังคมจีน

อธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาเน้นเสนอให้เห็นส่วนประกอบของฉากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี และประเภทของฉากวัฒนธรรมที่หมู่บ้านหมาตีสร้างขึ้น ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจหมู่บ้านหมาตีกับการสร้างฉากวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังให้ข้อมูลการเรียนรู้การถอดบทเรียนสำหรับการพัฒนาชนบทในประเทศภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการสร้างฉากวัฒนธรรมในหมู่บ้านหมาตี เมืองรุ่ยจิน ประเทศจีน

ระเบียบวิธีวิจัย

ข้อมูลที่ใช้เรียบเรียงบทความนี้ได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะแรกซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ได้แก่ เอกสารภาษาจีนทั้งภาคราชการและภาคเอกชนที่ปรากฏเผยแพร่ข่าวสารในประเทศจีน งานวรรณกรรม งานศึกษาวิจัยที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านหมาตี งานวิจัยนี้ได้รับ การรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่โครงการวิจัย HE663242 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2566 โดยผู้วิจัยคำนึงถึงหลักความเคารพในบุคคล หลักประโยชน์ และหลักความยุติธรรม ในการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่าง ๆ

ทฤษฎีฉากวัฒนธรรม และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานศึกษาฉากวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีฉากวัฒนธรรมมาอธิบายการสร้างฉากวัฒนธรรมในหมู่บ้านหมาตี เมืองรุ่ยจิน ประเทศจีน ซึ่งถือเป็นวิธีพัฒนาพื้นที่ชนบทในภาวะสมัยใหม่และยังเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาชนบทในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์งานศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับฉากวัฒนธรรมดังนี้

1. ทฤษฎีฉากวัฒนธรรม (Theory of Cultural Scenes)

ทฤษฎีฉากวัฒนธรรม (Clark 2004) นำเสนอครั้งแรกโดยสำนักนิวชิคาโก (the new chicago school) โดยเทอร์รี นิโคลส์ คลาร์ก (Terry Nichols Clark) สาขาวิชาสังคมวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยชิคาโกเป็นตัวแทนในการเสนอ ด้วยวิธีการจำแนกจัดเรียง และเปรียบเทียบสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่เมืองของอเมริกันและมหานครระดับนานาชาติอื่น ๆ ในโลกตะวันตก พวกเขาวิเคราะห์ผลกระทบต่อการพัฒนาเมืองจากมุมมองในรูปแบบวัฒนธรรมและลักษณะสุนทรียศาสตร์ของเมือง จากนั้นจึงเสนอทฤษฎี “ฉากวัฒนธรรม” (Silver and Clark. 2016) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การพัฒนาเมืองขนาดใหญ่

ทฤษฎีฉากวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการผสมผสานโครงสร้างพหุวัฒนธรรมโดยองค์รวมในยุคหลังอุตสาหกรรม ซึ่งจะเห็นว่าในสังคมหลังอุตสาหกรรมได้รับอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ เช่น ที่ดิน ทุน และทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อการพัฒนาเมืองที่ลดลง ฉากวัฒนธรรมเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญที่ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรม ตลอดจนความสัมพันธ์ภายในระหว่างค่านิยมที่มีอยู่ในฉากวัฒนธรรมและการดำรงอยู่ของชนชั้นที่สร้างสรรค์กลายเป็นกฎเกณฑ์สำคัญในสังคมหลังอุตสาหกรรมที่ต้องการผสมผสานการอยู่ร่วมกันในระดับสำนึกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนาเมืองในยุคหลังอุตสาหกรรม

ทฤษฎีฉากวัฒนธรรมเชื่อว่าในเมืองสังคมหลังอุตสาหกรรม ฉากคือการผสมผสานระหว่างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการดำรงชีวิตและความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อการผสมผสานเหล่านี้กลายเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เฉพาะเจาะจงในพื้นที่ก็สามารถสร้างฉากที่แตกต่างกันได้ เมื่อชุมชนกลายเป็นฉากก็สามารถปลูกฝังจิตวิญญาณในผู้คนของสังคมได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างสัญลักษณ์ร่วมและข้อมูลที่เป็นนามธรรม และถ่ายทอดค่านิยมทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน อาคาร กลุ่มคน ผู้คน และกิจกรรมกลุ่มไปยังกลุ่มคนอื่น ๆ ทำให้เกิดภาพเชิงพื้นที่และความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง (Silver and Clark. 2015) ทฤษฎีฉากวัฒนธรรมขยายการศึกษาพื้นที่เมืองไปสู่ระดับการปฏิบัติการบริบทของวัฒนธรรมภูมิภาค (Wu et al. 2014) พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองต่าง ๆ ถูกรวมเข้าด้วยกันเป็นฉากวัฒนธรรมในหลากหลายมิติ ในรูปการผสมผสานและถ่ายทอดค่านิยมไปยังผู้คน

ในพื้นที่ จึงดึงดูดผู้คนให้เกิดการบริโภค ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระดับภูมิภาคให้เกิดขึ้นร่วมกัน

Clark (2004) อธิบายว่าทฤษฎีฉากวัฒนธรรมใช้ฉากเป็นวัตถุวิสัยหลักในระบบทฤษฎีฉากวัฒนธรรม รวมกลุ่มสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมที่เข้ากันได้กับอัตลักษณ์ทางสังคม อาทิเช่น ชนชั้น เชื้อชาติ เพศ ฯลฯ และรวบรวมเข้ากับค่านิยมบางอย่างในชุมชน ซึ่งเรียกว่า “ฉาก” ทฤษฎีฉากวัฒนธรรมเชื่อว่า ฉากวัฒนธรรมประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ประการ ได้แก่ 1) ย่านชุมชน (neighborhood) คือ ชุมชน 2) โครงสร้างทางกายภาพ (physical structures) คือ โครงสร้างพื้นฐานในเมือง สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) 3) กลุ่มคนที่หลากหลาย (persons) เช่น มีชนชั้น เพศ และการศึกษาที่ต่างกัน (persons labeled by class, gender, education, etc.) 4) การรวมกันของสิ่งเหล่านี้และกิจกรรมเฉพาะ (the specific combinations of these and activities) 5) ค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในฉาก (legitimacy theatricality and authenticity) (Wang et al. 2023) ในองค์ประกอบ 4 ประการแรกมักประกอบด้วยระบบโครงสร้าง การรับรู้เชิงวัตถุประสงค์ของทฤษฎีฉาก และค่านิยมที่มีอยู่ในฉากนั้น ประกอบด้วยระบบโครงสร้าง การรับรู้เชิงอัตวิสัย และได้สกัดมิติค่านิยมทางวัฒนธรรมหลัก 3 มิติ และแบ่งกรอบอธิบายมิตีย่อยออกเป็น 15 มิติเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยอธิบายฉากได้ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 มิติหลักได้แก่ “ความแท้จริง” (authenticity) “ความชอบธรรม” (legitimacy) และ “ความเป็นละคร” (theatricality) “ความแท้จริง” คือ การระบุความหมายแฝงและความหมายของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลทางสังคม “ความชอบธรรม” เป็นตัวกำหนดวิจารณ์ญาณที่ถูกหรือผิดของผู้คนเกี่ยวกับการดำรงอยู่ทางสังคมบางอย่าง “ความเป็นละคร” หมายถึง วิธีที่ผู้คนมองเห็นและถูกมองเห็น ในรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

มิติหลัก 3 ประการ	มิตีย่อย 15 ประการ
ความแท้จริง (Authenticity)	ความมีเหตุผล (Rationality)
	ความเป็นท้องถิ่น (Locality)
	ความเป็นชาติ (State)
	ความเป็นองค์กร (Corporateness)
	ความเป็นชาติพันธุ์ (Ethnicity)
ความชอบธรรม (Legitimacy)	ธรรมเนียม (Tradition)
	การแสดงออกด้วยตนเอง (Self-Expression)
	ประโยชน์นิยม (Utilitarianism)
	เสน่ห์ของผู้นำ (Charisma)
	ความเท่าเทียม (Egalitarianism)
ความเป็นละคร (Theatricality)	ความใกล้เคียง (Neighborliness)
	ความเป็นทางการ (Formality)
	การแสดงออก (Exhibitionism)
	ความดึงดูดใจ (Glamour)
	การละเมิด (Transgression)

ตารางที่ 1 มิติหลักและมิตีย่อยของค่านิยมของทฤษฎีฉากวัฒนธรรม
ที่มา : Daniel Aaron Silver และ Terry Nichols Clark 2016

การเกิดขึ้นของสังคมอุตสาหกรรมทำให้เมืองเปลี่ยนรูปแบบจากการเป็นพื้นที่ผลิตกลายเป็นพื้นที่แห่งการบริโภค ด้วยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเมืองแห่งมูลเหตุนี้ ทฤษฎีสังคมซึ่งเน้นการผลิตแบบดั้งเดิมจึงถูกท้าทาย เนื่องจากไม่สามารถอธิบายบริบทของเมืองในปัจจุบันและการพัฒนาเมืองสมัยใหม่ สำนักนิเวศวิทยาจึงได้เสนอ “ทฤษฎี

จากวัฒนธรรม” เพื่อตีความประเด็นเหล่านี้ขึ้นใหม่ ทฤษฎีจากวัฒนธรรมจึงกำหนดจุดเน้นสำคัญในยุคหลังอุตสาหกรรมผ่านการศึกษาจากที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและค่านิยมทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในฉาก อีกทั้งได้ค้นพบความเชื่อมโยงระหว่างจากวัฒนธรรมกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในสังคม จากนั้นจึงสำรวจพลวัตในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับภูมิภาคในมิติที่เชื่อมโยงต่อไป

2. งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจากวัฒนธรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้เห็นว่า ในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทฤษฎีจากวัฒนธรรมได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการทั่วโลก การวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับทฤษฎีจากวัฒนธรรมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการวิจัยเชิงทฤษฎีอีกต่อไป แต่นำไปใช้กับสังคมอย่างแท้จริง “จาก” กลายเป็นแนวคิดที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและยังรวมเข้ากับระบบวาทกรรมกระแสหลักเพื่อประยุกต์ใช้กับการวางแผนและออกแบบการพัฒนาภูมิภาคและวัฒนธรรมในสังคม นอกจากนี้ การศึกษาทฤษฎีจากวัฒนธรรมมีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นมากขึ้น นักวิชาการจึงขยายมุมมองและแนวคิดการวิจัยอย่างสร้างสรรค์ตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละประเทศ ดังตัวอย่างที่พบเห็นในงานศึกษาของ Miller และ Silver (2015) มุ่งเน้นวิจัยจากวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อทัศนคติทางการเมือง ส่วนงานของ Qi (2017) ศึกษาการสร้างจากวัฒนธรรมเพื่อปลูกฝังพลังภายในของการพัฒนาเมือง ซึ่งเน้นศึกษาจากมุมมองของสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต Fan (2020) ศึกษาเมืองโทรอนโต ประเทศแคนาดา เพื่อศึกษากลไกการสร้างจากวัฒนธรรมในการพัฒนาเมือง ส่วนงานของ Chen (2021) วิเคราะห์กลไกแรงผลักดันทางวัฒนธรรมและวิจัยการปฏิบัติการฟื้นฟูชนบทโดยใช้ทฤษฎีจากเป็นเครื่องมือการพัฒนาและทำความเข้าใจเมือง Chen (2022) วิจัยการสร้างจากของห้องสมุดชุมชนจากมุมมองของทฤษฎีจากวัฒนธรรม ส่วนงานของ Wang (2022) วิจัยการพัฒนาการบูรณาการวัฒนธรรมดิจิทัลและการท่องเที่ยวจากมุมมองทฤษฎีจาก และในงานของ Lan และ Lian (2023) ได้ศึกษาการออกแบบจากการท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑ์เชิงดูจากมุมมองของทฤษฎีจากวัฒนธรรม

ผู้วิจัยจึงเห็นว่างานวิจัยของนักวิชาการต่างประเทศและงานวิจัยของนักวิชาการชาวจีนส่วนใหญ่มักจะศึกษาเมืองหรือพื้นที่ขนาดใหญ่ ปัจจุบันประเทศจีนมีแนวโน้มและทิศทางที่ใช้ทฤษฎีจากมาศึกษาเมืองหรือพื้นที่ชุมชนที่มีขนาดเล็กลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้กลยุทธ์การฟื้นฟูชนบทของจีน ทฤษฎีจากวัฒนธรรมสามารถให้ข้อเสนอทางทฤษฎีที่เหมาะสมและก้าวหน้ามากขึ้นสำหรับการพัฒนาชนบทในสังคมจีน การศึกษาการสร้างจากวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาหมู่บ้านหม่าตี้ เมืองรู่ยจิน ประเทศจีนจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก

การสร้างจากวัฒนธรรมในหมู่บ้านหม่าตี้ เมืองรู่ยจิน ประเทศจีน

สำหรับการสร้างจากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหม่าตี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาพรวมของหมู่บ้านหม่าตี้ ผ่านองค์ประกอบการสร้างจากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหม่าตี้ และจากวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นของหมู่บ้านหม่าตี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ภาพรวมของหมู่บ้านหม่าตี้

หมู่บ้านหม่าตี้ตั้งอยู่ทางตะวันออกของอำเภอวานเถียน เมืองรู่ยจิน มณฑลเจียงซี ประเทศจีน หมู่บ้านมีชาวบ้าน 10 กลุ่ม รวม 224 ครัวเรือน และ 1,122 คน หมู่บ้านแห่งนี้มีพื้นที่ 11.2 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูก 0.918 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ภูเขา 10.276 ตารางกิโลเมตร (Ruijin.gov. 2023) เป็นหมู่บ้านชาวฮากกาที่มีมากกว่าสิบตระกูลอาศัยอยู่ด้วยกัน ชาวบ้านในหมู่บ้านหม่าตี้มีความขยันหมั่นเพียรรายได้ส่วนใหญ่มาจากเกษตรกรรมและการทำงาน เกษตรกรรมส่วนใหญ่ทำโดยชาวบ้านวัยกลางคนที่ปลูกข้าวต้าเหอ³ เพื่อผลิตขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั่ว” ในขณะที่คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่ไปทำงานนอกเมือง ตามบันทึกลำดับวงศ์ตระกูลของ

³ ข้าวต้าเหอ เป็นข้าวจาโปนิกาที่มีลักษณะของข้าวที่อยู่ระหว่างข้าวเหนียวและข้าวอินดิกา เป็นพันธุ์ข้าวเฉพาะทางตอนใต้ของมณฑลเจียงซี ข้าวต้าเหอมีเนื้อเหนียวและมีรสชาติกลมกล่อมและเป็นวัตถุดิบในการผลิตขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั่ว”

ชาวฮากกาในท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านหมาตี้มีอายุย้อนกลับไปยังอย่างน้อย 400 ปี หมู่บ้านแห่งนี้ยังคงรักษาอาคารของชาวฮากกาไว้จำนวนมาก ได้แก่ ศาลบรรพชน บ้านเรือนในแบบฮากกา เป็นต้น อีกทั้งยังสืบทอดประเพณีและความเชื่อทางวัฒนธรรมของชาวฮากกาดั้งเดิมได้เป็นอย่างดีอีกด้วย นอกจากนี้ ในยุคโซเวียตเจียงซี พื้นที่หมู่บ้านหมาตี้เป็นหนึ่งในเส้นทางสำคัญจากเมืองรู่ยจินที่รัฐบาลกลางชั่วคราวของรัฐบาลจีนโซเวียต (the temporary central government of the Chinese Soviet Republic) ใช้เป็นเส้นทางไปยังเมืองหยูตู โดยเหมาเจ๋อตงและผู้นำกลางคนอื่น ๆ มักไปที่หมู่บ้านหมาตี้เพื่อสอบสวนเป็นประจำ ทั้งนี้ใน ค.ศ. 1934 เนื่องจากความล้มเหลวในการรณรงค์ “การปิดล้อมและปราบปราม” ครั้งที่ 5 ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพรรคชาตินิยมจีน กองทัพแดงจึงถูกบังคับให้เริ่ม “ลองมาร์ช” (long march) หมู่บ้านหมาตี้เป็นสถานีแห่งแรกที่หน่วยงานรัฐบาลกลางตั้งค่ายพักแรมหลังจากลองมาร์ช ชาวบ้านในท้องถิ่นช่วยเหลือกองทัพแดงอย่างกระตือรือร้นและเข้าร่วมสนับสนุนกับกองทัพแดง หมู่บ้านหมาตี้เต็มไปด้วยประวัติศาสตร์ทางการเมืองจำนวนมาก ซึ่งมีผู้นำเหมาเจ๋อตง โจวเอินไหล และจูเต๋อ ผู้บัญชาการและนักรบของกองทัพแดงประจำการอยู่ หมู่บ้านหมาตี้เป็นที่รู้จักในนาม “สถานีแห่งแรกในลองมาร์ชของกองทัพแดงกลาง” และยังมีวัฒนธรรมสีแดงดำรงอยู่มากมาย หมู่บ้านหมาตี้ได้รับรางวัลจำนวนมาก อาทิ “หมู่บ้านลูกกตัญญูดีเลิศ” ของเมืองรู่ยจิน ใน ค.ศ. 2020 องค์การต้นแบบในการฟื้นฟูชนบทระดับเมืองก้านโจว ใน ค.ศ. 2022 และใน ค.ศ. 2021 ได้รับการจัดอันดับให้เป็นองค์กรชุดแรกของระดับมณฑล “หมู่บ้านชื่อดังที่มีวัฒนธรรมสีแดง” ในมณฑลเจียงซี และ “หน่วยงานระดับสูงในการขจัดความยากจน” ระดับมณฑล และรางวัลอื่น ๆ

รูปภาพที่ 1 ทางเข้าหมู่บ้านหมาตี้
ที่มา : Ping Huang 2023

2. องค์ประกอบการสร้างจากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี้

องค์ประกอบทั้ง 5 ของทฤษฎีจากวัฒนธรรม ได้แก่ ชุมชน โครงสร้างทางกายภาพ กลุ่มคนที่หลากหลาย กิจกรรมทางวัฒนธรรม และค่านิยมทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการวิเคราะห์การสร้างจากวัฒนธรรมในหมู่บ้านหมาตี้

2.1 หมู่บ้านหมาตี้ในฐานะชุมชนแห่งจากวัฒนธรรม

เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น เมืองหรือประเทศ ชุมชนมีขนาดเล็กกว่าและสามารถรับรู้ความแตกต่างระหว่างภายในและภายนอกได้ง่ายกว่า ชุมชนเหล่านี้เป็นหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการสร้างจากวัฒนธรรม (Clark and Li 2017) หมู่บ้านหมาตี้เป็นหมู่บ้านที่มีทัศนคติธรรมชาติที่สวยงาม สืบทอดวัฒนธรรมฮากกาเป็นอย่างดี และวัฒนธรรมสีแดงอันอุดมสมบูรณ์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของหมู่บ้าน หมู่บ้านหมาตี้ตั้งอยู่ทางตะวันตกของเมืองรู่ยจิน ห่างจากศูนย์กลางเมืองของเมืองรู่ยจิน 35 กิโลเมตร ติดกับเมืองห้วยซางและเมืองหยูตู ซึ่งเป็นเมืองชาวฮากกาและยังเป็นสถานที่กองทัพแดงรวมตัวกันเพื่อลองมาร์ชอีกด้วย นอกจากนี้ ชาวบ้านที่นี่มีมากกว่า 10 สกุล ที่ได้อพยพ

มาจากที่อื่นแล้วมารวมตัวที่นี่ สิ่งเหล่านี้ทำให้หมู่บ้านหมาตี้สามารถซึมซับและยอมรับวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ ความสัมพันธ์พื้นบ้านและลักษณะประเพณีพื้นบ้านยังสะท้อนถึงความหลากหลาย (Zhong 2018) ในด้านภูมิประเทศ หมู่บ้านตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ ถูกล้อมรอบด้วยพื้นที่ภูเขาสูง ส่วนที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่ตรงกลางที่เป็นจุดต่ำลงมาในสมัยก่อนการสัญจรถูกปิดกั้นสภาพแวดล้อมแบบภูเขาแบบปิดดังกล่าวยังช่วยให้หมู่บ้านหมาตี้สามารถสร้างวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และรูปแบบชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองได้ และทำให้หมู่บ้านหมาตี้สามารถสืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิมได้ดี

2.2 โครงสร้างทางกายภาพของหมู่บ้านหมาตี้

โครงสร้างทางกายภาพในฉากวัฒนธรรมคือ การผสมผสานสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหมดที่กลุ่มผู้คนที่ต้องการเมื่อดำเนินกิจกรรมชีวิต เป็นสัญลักษณ์ทางกายภาพที่ดึงดูดผู้คนให้เข้ามาและสัมผัสประสบการณ์กับฉากวัฒนธรรม โครงสร้างทางกายภาพของหมู่บ้านหมาตี้สามารถแบ่งอย่างคร่าวๆ ได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ อาคารที่พักอาศัย อาคารสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการนักท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและพื้นที่โดยรอบเป็นสถานที่หลักสำหรับชาวบ้านในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันและการพักผ่อน อาคารที่อยู่อาศัยที่มีอยู่ในหมู่บ้านหมาตี้มีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ บ้านเรือนฮากกาแบบดั้งเดิมและอาคารสมัยใหม่ บ้านเรือนฮากกาในหมู่บ้านมีประวัติยาวนานเกือบร้อยปี เป็นบ้านแถวยาว มีกระเบื้องสีเทาและผนังสีขาว และสะท้อนถึงการรวมตัวกันของตระกูลเดียวกันและความเชื่อในเรื่องฮวงจุ้ย บ้านเหล่านี้ได้รับการบูรณะในสมัยใหม่ ส่วนอาคารสมัยใหม่ส่วนใหญ่สร้างขึ้นภายในแปดปีนับตั้งแต่การต่อสู้กับปัญหา ความยากจนในหมู่บ้านหมาตี้ อาคารเหล่านี้มีรูปแบบที่แตกต่างกันและบางหลังมีภาพจิตรกรรมฝาผนังบนผนังด้านนอก 2) หมู่บ้านหมาตี้มีอาคารสาธารณะมากมาย ทั้งแบบโบราณและแบบสมัยใหม่ อาคารสาธารณะโบราณ อาทิเช่น ศาลบรรพชน วัดเจ้าแห่งผืนดิน และศาลาน้ำชา ซึ่งแต่ละนามสกุลหรือแซ่ในหมู่บ้านหมาตี้จะมีศาลบรรพชนของตัวเอง และศาลบรรพชนชุมชนที่เก่าแก่ที่สุดมีประวัติยาวนานเกือบ 400 ปี อาคารสาธารณะเหล่านี้เป็นสถานที่ที่ชาวบ้านมาพักผ่อน รวมตัวกันหารือเกี่ยวกับกิจกรรมของตระกูล และจัดกิจกรรม

บุชาบรรพบุรุษ อาคารเหล่านี้สะท้อนถึงความเชื่อทางศาสนาและประเพณีดั้งเดิมของหมู่บ้าน อาคารสาธารณะสมัยใหม่ ได้แก่ โรงเรียนประถมและโรงเรียนอนุบาลของหมู่บ้านหมากดี สถานที่อาคารคณะกรรมการหมู่บ้านหมากดี พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์หมู่บ้านหมากดี หอบรรยายแดงหมู่บ้าน เป็นต้น อาคารสาธารณะเหล่านี้เป็นสถานที่สำคัญสำหรับชาวบ้านท้องถิ่นในการอยู่อาศัย ศึกษา ความบันเทิง และยังเป็นช่องทางที่สำคัญสำหรับบุคคลภายนอกในการเรียนรู้เกี่ยวกับหมู่บ้านหมากดี 3) ตามที่ชาวบ้านในท้องถิ่นระบุว่า สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการการท่องเที่ยวได้รับการสร้างขึ้นในช่วง 6-7 ปีที่ผ่านมา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่บ้านหมากดี โดยมีการสร้างโฮมสเตย์รูปแบบฮากกา ลานจอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ ร้านอาหาร ร้านค้าทั่วไป สวนวัฒนธรรมสีแดง ฐานตั้งแคมป์ และอื่น ๆ ถูกสร้างขึ้นในหมู่บ้านหมากดี สภาพแวดล้อมของหมู่บ้านได้รับการปรับปรุงให้สวยงาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่สะดวกสบายยิ่งขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวัฒนธรรมฮากกา วัฒนธรรมชนบท และวัฒนธรรมสีแดง 4) โครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ เช่น ถนน นาข้าว บ่อน้ำ สะพาน ไฟถนน ฯลฯ ยังเป็นวัตถุประสงค์พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมอีกด้วย ถนนสายหลักในหมู่บ้านหมากดีเป็นถนนลาดยางและมีการสร้างถนนคอนกรีตเชื่อมระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่สัญจรไปมาได้รับความสะดวกเป็นอย่างมาก เกษตรกรรมในหมู่บ้านคือ การเพาะปลูกข้าวดำเหอเป็นหลัก หมู่บ้านหมากดีจึงปรับปรุงระบบอนุรักษ์น้ำและชลประทานด้วย ไฟบนท้องถนนได้สร้างให้ทัศนียภาพยามค่ำคืนที่สวยงามของหมู่บ้านมีความสวยงามยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Qi (2017) ที่เน้นศึกษาจากมุมมองของสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมและชีวิตของผู้คนเชื่อมโยงกับการสร้างจากวัฒนธรรม สรุปได้ว่าการสร้างโครงสร้างทางกายภาพของหมู่บ้านหมากดีกำลังได้รับการปรับปรุงทีละน้อย โดยได้สร้างพื้นฐานวัตถุสำหรับหมู่บ้านหมากดีเพื่อสร้างจากที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับรากฐานประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

รูปภาพที่ 2 ศาลบรรพชนในหมู่บ้านหมาตี้
ที่มา : Ping Huang 2023

2.3 กลุ่มคนที่หลากหลายของหมู่บ้านหมาตี้

กลุ่มคนเป็นองค์ประกอบหลักของฉากวัฒนธรรม เป็นผู้สร้างและผู้สืบทอดวัฒนธรรมชนบท และยังเป็นผู้สร้างฉากวัฒนธรรมในชนบทอีกด้วย กลุ่มคนต่าง ๆ มีความต้องการการบริโภคทางวัฒนธรรมและประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งเน้นย้ำถึงความหลากหลายและปรุงแต่งเสน่ห์ของฉากวัฒนธรรมให้โดดเด่นขึ้น ปัจจุบันกลุ่มคนในหมู่บ้านหมาตี้สามารถแบ่งออกเป็นผู้นำชุมชน ชาวบ้านทั่วไป เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการระดับรากหญ้า ผู้สืบทอดวัฒนธรรม นักท่องเที่ยว เป็นต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ผู้นำชุมชนและชาวบ้านทั่วไปในหมู่บ้านหมาตี้ล้วนเป็นชาวฮากกาทั้งสิ้น ระดับการศึกษาของชาวบ้านโดยทั่วไปไม่สูงนัก แรงงานวัยหนุ่มสาวจำนวนมากออกจากหมู่บ้านเพื่อหางานทำ ชาวบ้านอยู่ในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ผู้หญิงและเด็ก ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ด้วยการพัฒนาของหมู่บ้านหมาตี้และการสนับสนุนจากรัฐบาล เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้เพิ่มให้โอกาสแก่คนหนุ่มสาวได้กลับมาที่หมู่บ้านเพื่อหางานทำ รวมถึงชาวบ้านที่มีความรู้และทักษะก็เริ่มกลับมาที่หมู่บ้านเพื่อทำธุรกิจด้วย 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการระดับรากหญ้าของหมู่บ้านหมาตี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการกิจการต่าง ๆ ของหมู่บ้าน นอกจากนี้ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ระดับหมู่บ้านยังเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมขนมฮากกา 3) ผู้สืบทอดวัฒนธรรม ชาวบ้านในหมู่บ้านหมาตี่ส่วนใหญ่สืบทอดทักษะการทำขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ครอบครัวยุคที่มีนามสกุลหยู ในหมู่บ้านหมาตี่ยังสืบทอดทักษะทางวัฒนธรรมในการเล่นเครื่องดนตรีซูโอะนา (suona) เป็นต้น 4) นักท่องเที่ยว นอกเหนือจากนักท่องเที่ยวที่ขับรถมาด้วยตนเองแล้ว หมู่บ้านหมาตี่ ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวและกลุ่มนักศึกษาอีกมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่บริษัทและโรงเรียน จะจัดกิจกรรมทางสังคมหรือทัศนศึกษา พวกเขาจะมาเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สีแดง และวัฒนธรรมสีแดงของหมู่บ้านหมาตี่ อีกทั้งต้องการสัมผัสชีวิตในพื้นที่ชนบท นอกจากนี้ ยังมีนักท่องเที่ยวที่มาสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมและภาพวาด กลุ่มคนดังกล่าวข้างต้น ได้มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมในการสร้างฉากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี่ให้โดดเด่น และชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 กิจกรรมทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี่

กิจกรรมทางวัฒนธรรมเชื่อมโยงชุมชน โครงสร้างทางกายภาพ กลุ่มคน และ องค์ประกอบอื่น ๆ ในหมู่บ้าน กลายเป็นเสน่ห์ของฉากวัฒนธรรมที่ดึงดูดผู้มาเยือน นอกเหนือจากเทศกาลตามประเพณีในชุมชน ได้แก่ วันตรุษจีน เทศกาลโคมไฟ เทศกาลไหว้บ๊ะจ่าง เทศกาลฉีหิว เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลฉงหยาง เป็นต้น หมู่บ้านหมาตี่ เฉลิมฉลองเทศกาลต่าง ๆ ด้วยวิธีฮากกาแบบดั้งเดิมและยังมีกิจกรรมต่าง ๆ อาทิเช่น วันช่อมถนน การต้อนรับเทพเจ้า เทศกาลขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” เป็นต้น ในวันช่อมถนน ชาวบ้านจะร่วมกันช่อมแซมถนนและรับประทานอาหารร่วมกัน ในการต้อนรับเทพเจ้าชาวบ้านจะเชิญวงดนตรีพื้นบ้านมาเล่นซ็อง กลอง และซูโอะนา เพื่อต้อนรับเทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง บางตระกูลก็จะทำการเซียมังกรหรือเซียมังจิว พื้นบ้านมาแสดงร่วมด้วย เทศกาลขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” มีต้นกำเนิดมาจาก ประเพณีท้องถิ่นที่ทำขนมฮากกาในช่วงวันตรุษจีน เนื่องจากขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” ที่ผลิตในหมู่บ้านหมาตี่มีชื่อเสียงมาก รัฐบาลท้องถิ่นจึงริเริ่มจัดเทศกาลขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” ทุกปี ตั้งแต่ ค.ศ. 2019 เพื่อดึงดูดผู้บริโภคมาร่วมสัมผัสประสบการณ์ การทำขนมฮากกา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมและสินค้าในท้องถิ่น เนื่องจาก หมู่บ้านหมาตี่เป็นสถานีแห่งแรกในลองมาร์ชของกองทัพแดงกลาง จึงมีการจัดงาน

“เทศกาลลองมาร์ช” ในเมืองรู่ยจินขึ้นที่นี้ เพื่อส่งเสริมและต่อยอดวัฒนธรรมสีแดงของหมู่บ้านหม่าตี้ หมู่บ้านจึงได้ฝึกอบรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาหลายคนที่อยู่ภายในหมู่บ้านให้เป็นผู้แนะนำวัฒนธรรมสีแดง พร้อมจัดระเบียบชาวบ้านในท้องถิ่นร้องเพลงวัฒนธรรมสีแดงและแสดงละครจำลองเรื่องราวทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจวัฒนธรรมสีแดงให้เข้ามามีส่วนร่วมได้จำนวนมาก

2.5 ค่านิยมทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านหม่าตี้

ค่านิยมทางวัฒนธรรมคือจิตวิญญาณของชนกวัฒนธรรม ค่านิยมทางวัฒนธรรมเป็นผลผลิตจากกิจกรรมการผลิตและการดำรงชีวิตของชาวบ้านในระยะยาวที่อาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ค่อนข้างมีเสถียรภาพและมีความสำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้าน ค่านิยมดังกล่าวสะท้อนผ่านมุมมองใน 3 มิติ ดังนี้ 1) จากมุมมองในมิติความแท้จริง ความเป็นท้องถิ่นชนบทของหมู่บ้านหม่าตี้สะท้อนให้เห็นในภาพลักษณ์ทิวทัศน์ทางธรรมชาติและการสืบทอดทักษะการทำขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั่ว” ความเป็นชาติพันธุ์สะท้อนให้เห็นในศาลบรรพชนฮากกาในหมู่บ้านหม่าตี้และการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมฮากกาแบบดั้งเดิม ความเป็นชาติสะท้อนให้เห็นในคณะกรรมการหมู่บ้านและสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมสีแดงในหมู่บ้านหม่าตี้ ความมีเหตุผลสะท้อนให้เห็นในโรงเรียนและห้องสมุดในหมู่บ้าน ความเป็นองค์กรสะท้อนให้เห็นในสหกรณ์มีอาชีพอานเฟิงต้าเหอกู๋ แบรนต์ขนม “หวงหยวนหมี่กั่วแห่งหมู่บ้านหม่าตี้ในอำเภอวานเถียน” และการท่องเที่ยวที่หมู่บ้านหม่าตี้ดำเนินการร่วมกัน นอกจากนี้ ยังมีภาคเอกชนอื่น ๆ 2) จากมุมมองในมิติความเป็นละคร การแสดงออกและความดึงดูดใจสะท้อนให้เห็นได้จากการแสดงประเพณีพื้นบ้าน การแสดงเพลงและการเต้นรำ และเทศกาลต่าง ๆ ในหมู่บ้านหม่าตี้ ความใกล้เคียงสะท้อนให้เห็นในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์หมู่บ้านหม่าตี้ ศาลบรรพชน โรงเรียน ห้องกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชาวบ้าน ฯลฯ การละเมิดสะท้อนให้เห็นในกิจกรรมใหม่ที่ไม่ใช่กิจกรรมทางสังคมและค่านิยมหลักในชุมชน เช่น งานต้อนรับพระเจ้าและการเสียสละทางศาสนาในหมู่บ้านหม่าตี้ เป็นต้น ความเป็นทางการสะท้อนให้เห็นในกฎระเบียบ ข้อบังคับของหมู่บ้าน บรรทัดฐานด้านพฤติกรรมดั้งเดิมและคำสอนของหมู่บ้านหม่าตี้ เป็นต้น 3) จากมุมมองในมิติความชอบธรรม

วิถีปฏิบัติและวิถีคิดทางสังคมสะท้อนให้เห็นในตัวอาคารโบราณ การแสดงร้องเพลง การเดินรำพื้นบ้าน ศาลบรรพชน พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์หมู่บ้าน ประเพณีและพิธีกรรม ขนบธรรมเนียมชุมชน พิธีบูชาบรรพบุรุษของหมู่บ้านหม่าตี้ เป็นต้น เส้นผ่าของผู้นำสะท้อนให้เห็นในผู้คนของหมู่บ้านหม่าตี้ที่มีคุณธรรมสูง หัวหน้าหมู่บ้าน ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และผู้เชี่ยวชาญในการทำการค้าขาย ประโยชน์นิยมสะท้อนให้เห็นในการดำเนินธุรกิจ ร้านขายของชำ เวิร์คช็อปหัตถกรรมขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” ฯลฯ ความเท่าเทียมสะท้อนให้เห็นในพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์หมู่บ้านหม่าตี้ สอดคล้องกับงาน Lan และ Lian (2023) ได้ศึกษาแนวทางออกแบบจากการท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑสถานเชิงดูที่ใช้เป็นพื้นที่จัดการแสดงวัฒนธรรมที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีห้องสมุด โรงเรียน ศูนย์กิจกรรมทางวัฒนธรรมในชนบท ฯลฯ ซึ่งสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้เป็นไปทิศทางเดียวกับงานศึกษาของ Chen (2022) ที่วิจัยการสร้างจากของห้องสมุดชุมชนจากมุมมองของทฤษฎีจากวัฒนธรรมอีกด้วย หมู่บ้านหม่าตี้เน้นแสดงออกถึงตัวตนและสะท้อนให้เห็นผ่านการแสดงวัฒนธรรมฮากกา กิจกรรมสืบทอดอาหารซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือขนมฮากกา กิจกรรมจัดแสดงวัฒนธรรมสีแดง พิธีบูชาบรรพบุรุษ ฯลฯ ค่านิยมทางวัฒนธรรมเหล่านี้ดึงดูดผู้สนใจเฉพาะกลุ่มมายังหมู่บ้านหม่าตี้ ดังนั้นจึงทำให้เกิดแรงดึงดูดทางวัฒนธรรมและการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่หลากหลายภายใต้จากวัฒนธรรมตามแนวทางที่ Clark (2004) กล่าวว่าทฤษฎีจากวัฒนธรรมใช้จากเป็นวัตถุดิบหลักในระบบสิ่งแวดล้อมทางสังคม หลอมรวมสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมที่เข้ากันได้กับอัตลักษณ์ทางสังคมให้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้คนที่แวดล้อมจนกลายเป็นส่วนเดียวกัน

3. จากวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นของหมู่บ้านหม่าตี้

ตามองค์ประกอบจากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหม่าตี้ที่เสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบเหล่านี้รวมเข้าด้วยกันใหม่และอธิบายลักษณะมิติของจากวัฒนธรรมที่สอดคล้องกันได้เป็นจากวัฒนธรรมแบ่งได้ 5 ประเภทที่เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมชนบทและพื้นที่กิจกรรมอันหลากหลายของหมู่บ้านหม่าตี้ ได้แก่ 1) จากวัฒนธรรมเชิงชีวิตประจำวัน 2) จากวัฒนธรรมเชิงประเพณีพื้นบ้าน 3) จากวัฒนธรรมเชิงนิเวศ 4) จากวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมสาธารณะ และ 5) จากวัฒนธรรมเชิงการผลิต

ในชนบท อีกทั้งแยกออกเป็นฉากวัฒนธรรมย่อย และชี้ให้เห็นสิ่งอำนวยความสะดวกหรือกิจกรรมที่สะท้อนภายในหมู่บ้าน ดังปรากฏในตารางที่ 2 ดังนี้

ประเภทของฉากวัฒนธรรม	ฉากวัฒนธรรมย่อย	สิ่งอำนวยความสะดวก/ กิจกรรม
ฉากวัฒนธรรม เชิงชีวิตประจำวัน	ฉากชีวิตประจำวันทั่วไป	บ่อน้ำ สวนผัก ลานจอดรถ ร้านค้า การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน
	ฉากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพื่อนบ้าน	ถนน จัตุรัสหมู่บ้าน ลานหน้า ประตู ห้องประชุมหมู่บ้าน เพื่อนบ้านพูดคุยกัน และ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
	ฉากการออกกำลังกายและ ความบันเทิง	เส้นทางเดินเท้า สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬา ห้อง ฉายภาพยนตร์ ห้องหมากลูก และไฟ

ฉากวัฒนธรรม เชิงประเพณีพื้นบ้าน	ฉากประเพณีและเทศกาล	บ้านเรือนทั้งแบบฮากกาและ แบบสมัยใหม่ ศาลบรรพชน การเฉลิมฉลองเทศกาล วันช่อมถนน เทศกาล “หวงหยวนหมี่กั่ว”
	ฉากงานแต่งงานและงานศพ	ศาลบรรพชน
	ฉากพิธีบูชาโย	ศาลบรรพชน วัดเจ้าแห่งผืนดิน บูชาบรรพบุรุษและบูชาเจ้า แห่งผืนดิน
	ฉากการแสดงพื้นบ้าน	จัตุรัส เวทีหมู่บ้าน การแสดง เพลงและ การเต้นรำฮากกา การทำขนม “หวงหยวนหมี่กั่ว”
ฉากวัฒนธรรมเชิงนิเวศ	ฉากนิเวศทางธรรมชาติ	ป่าต้นไม้โบราณ ภูเขา สมุนไพรป่า กิจกรรมปกป้องสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ
	ฉากนิเวศทางมนุษยนิยม	สวนผักและผลไม้ปลอดสารพิษ บ้านฮากกาที่รวบรวมแนวคิด “ความกลมกลืนระหว่าง มนุษย์กับธรรมชาติ”

ฉากวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรม สาธารณะ	ฉากการศึกษาความรู้	ห้องสมุด โรงเรียน ห้องกิจกรรมวัฒนธรรม หอบรรยายวัฒนธรรมสีแดง พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ หมู่บ้าน
	ฉากวัฒนธรรมดั้งเดิม	ศูนย์วัฒนธรรมฮากกา ศูนย์ วัฒนธรรมการเกษตร ศาลา น้ำชา การแสดงร้องเพลง และเต้นรำ
ฉากวัฒนธรรมเชิงการผลิต ในชนบท	ฉากการผลิตทางการเกษตร	นาที่ปลูกข้าวต้าเหอ พุงผัก สวนผลไม้ บ่อปลา และ ฟาร์มเพาะพันธุ์โค
	ฉากรูกรัก	โฮมสเตย์รูปแบบฮากกา ร้านอาหาร ฮากกา ร้านขาย ของชำ เวิร์คช็อปที่ผลิตขนม ฮากกา “หวงหยวนหมี่กั่ว”

ตารางที่ 2 ฉากวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นของหมู่บ้านหมาตี้ ที่มา : Ping Huang 2023

ฉากวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตี้ไม่ได้สร้างขึ้นอย่างกะทันหัน แต่ถูกสร้างขึ้นอย่างช้า ๆ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยทรัพยากรส่วนประกอบของฉากวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มีอยู่ และสำรวจศักยภาพของการสร้างฉากวัฒนธรรมบนพื้นฐานของต้นแบบฉากดั้งเดิม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ฉากวัฒนธรรมเชิงชีวิตประจำวัน ชีวิตประจำวันในชนบทของหมู่บ้านหมาตี้แสดงให้เห็นว่าชาวบ้านในหมู่บ้านหมาตี้ ได้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาหลายร้อยปี ดังนั้นฉากวัฒนธรรมเชิงชีวิตประจำวันจึงไม่จำเป็นต้องจงใจแสดง แต่สามารถสัมผัสได้อย่างเป็นธรรมชาติตราบใดที่ผู้คนเข้าไป

ในหมู่บ้านหมาตี หมู่บ้านหมาตีมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน การออกกำลังกายและความบันเทิง ซึ่งโดยทั่วไปสามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันของชาวบ้านได้ชีวิตประจำวันของชาวบ้านมีความเรียบง่ายและยังคงรักษานบธรรมเนียมนิยมและลักษณะนิสัยแบบชาวฮากกาดั้งเดิมไว้อย่างดีเพื่อนบ้านช่วยเหลือกันและแสวงหาการพัฒนาาร่วมกัน ชาวบ้านในหมู่บ้านหมาตีจึงเสมือนมีชีวิตที่อุดมความสุข และบรรยากาศมีความสามัคคีตามแบบชุมชนจีนจากวัฒนธรรมเชิงชีวิตประจำวันมีค่านิยมมีติดที่โดดเด่นคือ ความเป็นท้องถิ่น ความใกล้ชิด ความเป็นชาติพันธุ์และความเท่าเทียมกันซึ่งทำให้ผู้คนรู้สึกสบายใจและพึงพอใจ ชีวิตประจำวันแบบสบาย ๆ แบบนี้มีเสน่ห์ดึงดูดอย่างมาก ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถเป็นสถานที่รวมตัวของชาวบ้านได้เท่านั้น แต่ยังดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสวิถีชีวิตรูปแบบนี้อีกด้วย

จากวัฒนธรรมเชิงประเพณีพื้นบ้าน ประเพณีพื้นบ้านของหมู่บ้านหมาตีเป็นประเพณีทางสังคมที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และมีรากฐานทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง อย่างไรก็ตาม ในอดีตกิจกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านในหมู่บ้านหมาตีเป็นเพียงชาวบ้านที่สัมผัสและจัดขึ้นเท่านั้น นับตั้งแต่หมู่บ้านหมาตีเปิดตัวโมเดลการท่องเที่ยวในชนบทรูปแบบใหม่ “ศึกษาวัฒนธรรมสีแดง + ประเพณีพื้นบ้าน” ใน ค.ศ. 2019 ประเพณีพื้นบ้านของหมู่บ้านหมาตีก็ค่อย ๆ เป็นที่รู้จักและดึงดูดการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (Ruijin.gov. 2019) ปัจจุบันนี้ วัฒนธรรมและประเพณีฮากกาในหมู่บ้านหมาตีได้รับการอนุรักษ์ไว้อย่างดี รวมถึงอาคารบ้านเรือนฮากกา ศาลบรรพชน อาหาร พิธีกรรมบูชาบรรพบุรุษ มวยท้าวพื้นบ้าน เป็นต้น จากวัฒนธรรมเชิงประเพณีพื้นบ้านมีค่านิยมมีติดที่โดดเด่นคือ ความเป็นท้องถิ่น ความเป็นแบบดั้งเดิม ความใกล้ชิด ความเป็นชาติพันธุ์ ความเป็นทางการ และการแสดงออกด้วยตนเอง จากวัฒนธรรมเชิงประเพณีพื้นบ้านเน้นการใช้ชีวิตเชื่อมโยงทางอารมณ์ ความรู้สึก และสร้างสำนึกร่วมทางจิตวิญญาณของชาวบ้านในท้องถิ่น ยกกระตือรือร้นทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความสามัคคีในหมู่บ้าน และสร้างจากวัฒนธรรมที่มีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาทำความเข้าใจและสัมผัสประสบการณ์วัฒนธรรมฮากกา

จากวัฒนธรรมเชิงนิเวศ ด้วยอิทธิพลจากความคิดฮากกาแบบดั้งเดิม ชาวบ้าน

ในหมู่บ้านหมาตีจึงมีความตระหนักรู้อย่างมากเกี่ยวกับการปกป้องระบบนิเวศ อย่างไรก็ตาม ในยุคที่ผลผลิตล้าหลัง ยังมีวิธีการผลิตที่ทำลายสภาพแวดล้อมทางระบบนิเวศ ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านหมาตี รัฐบาลท้องถิ่นและชาวบ้านได้ให้ความสำคัญกับการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางนิเวศมากขึ้น และเปิดตัวอาหารปลอดสารพิษ พื้นที่นิเวศทางธรรมชาติ และจุดขายอื่นๆ สภาพแวดล้อมทางนิเวศของหมู่บ้านหมาตีเน้นการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และชาวบ้านตระหนักถึงการปกป้องสิ่งแวดล้อม มีป่าโบราณและพื้นที่สมุนไพรในป่าหลายแห่ง การใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงในการผลิตทางการเกษตรก็ลดลง สถาปัตยกรรมของชาวฮากกายังสะท้อนถึงแนวคิดทางนิเวศที่เน้น “ความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ” อยู่ร่วมกันได้อย่างลงตัว ฉากวัฒนธรรมเชิงนิเวศมีค่านิยมมิติรองที่โดดเด่น คือ ความเป็นท้องถิ่น ความเท่าเทียมกัน ความเป็นชาติพันธุ์ ความใกล้เคียง ความดึงดูดใจ การบูรณาการที่สมบูรณ์แบบของชาวบ้านและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้ภูมิทัศน์ทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมของหมู่บ้านหมาตีสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น และสร้างสภาพแวดล้อมที่มีมนุษยธรรมและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิต เชื้อต่อการเสริมสร้างความสุขและความมั่นใจในตนเองของชาวบ้าน และเสียงสะท้อนทางอารมณ์ของบุคคลภายนอก

ฉากวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมสาธารณะ ในอดีต วัฒนธรรมสาธารณะของหมู่บ้านหมาตีนั้นย่ำแย่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหมู่บ้านหมาตีขจัดความยากจน การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้านหมาตีจึงได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น และวัฒนธรรมสาธารณะที่มีลักษณะแบบของกลุ่มการแบ่งปัน และอัตลักษณ์ก็ค่อย ๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น วัฒนธรรมสาธารณะของหมู่บ้านหมาตีส่วนใหญ่ประกอบด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ประวัติศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้าน ความรู้วัฒนธรรมสีแดงของหมู่บ้าน ความรู้วัฒนธรรมฮากกาแบบดั้งเดิม ฯลฯ ผู้คนสามารถรับรู้วัฒนธรรมสาธารณะในโรงเรียน ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์หมู่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ เช่นเดียวกับในเทศกาลวัฒนธรรม การแสดงร้องเพลงและการเต้นรำ กิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้คนสามารถเพิ่มพูนความรู้เสริมสร้างโลกแห่งจิตวิญญาณ และปรับปรุงความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ฉากวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมสาธารณะมีค่านิยมมิติรองที่โดดเด่นคือ ความเป็นชาติ ความมีเหตุผล ความใกล้เคียง เสน่ห์ของผู้นำ และ

ความเท่าเทียมกัน จากวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมสาธารณะเพื่อการสร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรมที่ดี กลมกลืน และเป็นผลดีในหมู่บ้านหม่าตี้

จากวัฒนธรรมเชิงการผลิตในชนบท จากวัฒนธรรมเชิงการผลิตของหมู่บ้านหม่าตี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท ได้แก่ จากการผลิตทางการเกษตร และอีกประเภทคือจากธุรกิจ หมู่บ้านหม่าตี้พึ่งพาอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นหลักด้วยการพัฒนาของหมู่บ้าน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสีแดงและวัฒนธรรมฮากกา อุตสาหกรรมขนมฮากกา “หวงหยวนหมี่กั้ว” และอุตสาหกรรมบริการขั้นพื้นฐานบางส่วนได้พัฒนาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสีแดงในหมู่บ้านหม่าตี้ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลจีน ได้นำโอกาสมากมายมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้านหม่าตี้ จากวัฒนธรรมเชิงการผลิตในชนบทมีค่านิยมมิตรองที่โดดเด่นคือ ความเป็นท้องถิ่น ความเป็นองค์กร การมีประโยชน์ และความเท่าเทียมกัน จากวัฒนธรรมเชิงการผลิตในชนบทจะส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของหมู่บ้านหม่าตี้

การผสมผสานองค์ประกอบจากที่แตกต่างกันจะทำให้การสร้างจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของหมู่บ้านหม่าตี้ยังคงพัฒนาอยู่และจะเกิดการสร้างจากวัฒนธรรมที่หลากหลายมากขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับ Fan (2020) ศึกษากลไกและแนวทางการสร้างจากวัฒนธรรมในการพัฒนาเมืองให้เกิดการขยายตัว จากวัฒนธรรมเหล่านี้จะทำให้หมู่บ้านหม่าตี้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สร้างมนต์เสน่ห์ในการถ่ายทอดค่านิยมทางวัฒนธรรม และดึงดูดผู้คนกลุ่มต่าง ๆ ให้เข้ามาเสพหรือบริโภคเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและตระหนักถึงสำนึกร่วมการฟื้นฟูชนบทในทิศทางที่สอดคล้องกับทิศทางของรัฐบาลจีน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานศึกษาของ Chen (2021) ที่ได้วิเคราะห์กลไกสำคัญในการสร้างแรงผลักดันทางวัฒนธรรมและวิสัยการปฏิบัติการฟื้นฟูชนบทโดยเสนอว่าทฤษฎีจากเป็นเครื่องมือการพัฒนาและทำความเข้าใจเมืองที่มีอิทธิพลอย่างมากในการเชื่อมโยงผู้คนในท้องถิ่น ผู้คนจากพื้นที่ภายนอก และตอบสนองนโยบายรัฐที่เน้นการสร้างพลังขับเคลื่อนจากระบบนิเวศของพื้นที่ภายในชุมชน หากมองในการศึกษาของ Miller และ Silver (2015) ที่มุ่งศึกษาจากวัฒนธรรมส่งผลต่อทัศนคติทางการเมือง จะเห็นถึงความสอดคล้องที่รัฐบาลจีนส่งเสริมหมู่บ้านหม่าตี้ในการใช้วัฒนธรรมสีแดงที่เน้นประวัติศาสตร์ทางการเมืองของชุมชนเชื่อมโยง

กับการเมืองระดับชาติในการส่งเสริมทัศนคติทางการเมืองที่สำคัญของชาติให้กับประชาชนในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน

สรุป

การศึกษาการสร้างฉากวัฒนธรรมในหมู่บ้านหมากดีที่วิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 5 ประการตามแนวทางการสร้างฉากวัฒนธรรม (Clark 2004) ของหมู่บ้านหมากดีแต่ละรายการ ได้แก่ ชุมชนของหมู่บ้านหมากดี โครงสร้างทางกายภาพ กลุ่มคนที่หลากหลายทางวัฒนธรรม กิจกรรมทางวัฒนธรรม และค่านิยมทางวัฒนธรรม พบว่าหมู่บ้านหมากดีเป็นหมู่บ้านบนภูเขาซึ่งมีชาวฮากกาอาศัยอยู่ร่วมกันหลายสกุล วัฒนธรรมของหมู่บ้านมีความหลากหลายและมีลักษณะเฉพาะถิ่น วัฒนธรรมฮากกาและวัฒนธรรมสีแดงได้รับการคุ้มครองและส่งผลที่สอดคล้องกับนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลจีน หมู่บ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ครบครัน มีบ้านเรือนอันเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นและมีอาคารสาธารณะหลายแห่ง ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา เกิดการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวจำนวนมากสนองตามวัฒนธรรมฮากกาและวัฒนธรรมสีแดง ความหลากหลายของประชากรในหมู่บ้านหมากดีสะท้อนให้เห็นการดำรงอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่น กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการระดับรากหญ้า ผู้สืบทอดวัฒนธรรม และนักท่องเที่ยว พวกเขาเหล่านี้ล้วนมีส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านร่วมกัน หมู่บ้านหมากดีมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับความเชื่อพื้นบ้านของชาวฮากกา วัฒนธรรมฮากกา วัฒนธรรมสีแดง และวัฒนธรรมการเกษตร มิตินิยมทางวัฒนธรรมทั้งสามมิติในฉากวัฒนธรรม ได้แก่ ความแท้จริง ความเป็นละคร และความชอบธรรม สามารถสะท้อนให้เห็นในฉากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จากองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ดังรายละเอียดข้างต้น หมู่บ้านหมากดีได้สร้างฉากทางวัฒนธรรมขึ้นมา 5 ฉาก กล่าวคือ ฉากวัฒนธรรมเชิงชีวิตประจำวัน ฉากวัฒนธรรมเชิงประเพณีพื้นบ้าน ฉากวัฒนธรรมเชิงนิเวศ ฉากวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมสาธารณะ และฉากวัฒนธรรมเชิงการผลิตในชนบท ฉากวัฒนธรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงปฏิบัติการทางวัฒนธรรมที่ก่อตัวเป็นอัตลักษณ์ของหมู่บ้านหมากดีซึ่งส่งเสริมการเกิดสำนึกร่วมเพื่อพัฒนาหมู่บ้านหมากดีร่วมกัน และเกิดการดึงดูดผู้คน

ที่หลากหลายให้สนใจและเข้าไปในชุมชนที่ห่างไกล ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมและพัฒนาในหมู่บ้านมาดีผ่านการสร้างจากวัฒนธรรม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการสนับสนุนข้อมูลทางด้านวิชาการ และบทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างจากวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านมาดี เมืองร้อยจีน ประเทศจีน” ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- Chen, J. H. 2022. “文化场景理论视域下社区图书馆场景化建构研究.” *Library* (3): 90-97.
- Chen, S.Y. 2021. “基于场景理论的文化动力型乡村振兴模式探析.” *Journal of Dali University* 6 (7): 93-99.
- Daniel Aaron Silver, Terry Nichols Clark. 2015. “The Power of Scenes.” *Cultural Studies* (29) 3: 425-449.
- Daniel Aaron Silver, Terry Nichols Clark. 2016. *Scenescapes: How qualities of place shape social life*. United States of America: The University of Chicago Press.
- Diana L. Miller, Daniel Silver. 2015. “Cultural scenes and contextual effects on political attitudes.” *European Journal of Cultural and Political Sociology* 2(3-4): 241-266.
- Fan, W. 2020. “城市文化场景的构建机制研究——以加拿大多伦多市为例.” *Administrative Reform* (5): 83-91.
- Fei, X. T. 2006. *From the Soil*. Shanghai: Shanghai People's Publishing House.

- Geng, B. 2023. "乡村发展视角下中国与东盟命运共同体的构建." CHINESE SOCIAL SCIENCES NET. Accessed November 20, 2023. https://www.cssn.cn/zkzg/202302/t20230227_5599590.shtml
- Lan, B. Y., Lian, H. Y. 2023. "文化场景理论视角下成都市博物馆旅游场景设计研究." *Culture and Tourism* (17): 22-24.
- Qi, S.Y. 2017. "建设文化场景培育城市发展内生动力——以生活文化设施为视角." *Dong Yue Tribune* 38 (1): 25-34.
- Ruijin gov. 2019. "首届万田黄元米果节隆重举行，开创‘红色研学+民俗’乡村旅游新模式." Ruijin People's Government. Accessed November 20, 2023. <http://www.ruijin.gov.cn/rjsxxgk/rj76819/201902/aabca2f658444e67af9149c9bdb78314.shtml>
- Ruijin gov. 2023. "麻地村村情简介." Ruijin People's Government. Accessed November 20, 2023. <http://www.ruijin.gov.cn/rjsrmzfyh/c120617/202211/bab14f5a81d549d39b351039b2910747.shtml>
- Terry Nichols Clark. (Ed.). 2004. *The City as an Entertainment Machine*, Amsterdam: Elsevier Health Sciences.
- Terry Nichols Clark, Li, L. 2017. "场景理论的概念与分析：多国研究对中国的启示." *Dong Yue Tribune* 38 (1): 16-24.
- Wang, H.L., Dou Y.D., Li B.H., and Liu P. L. 2023. "场景理论视角下的传统村落文化空间建构研究——以江永县兰溪村为例." *Resource Development & Market* 39 (10): 1373-1382.
- Wang, Y. 2022. "基于场景理论的数字文化旅游融合发展研究." *Journal of Beijing University of Aeronautics and Astronautics (Social Science Edition)* 35 (4): 83-89.
- Wu, J., Xia, J. Z., and Terry Nichols Clark. 2014. "场景理论与城市公共政策——芝加哥学派城市研究最新动态." *Social Science Front* (1): 8-14.
- Zhong, M. 2018. "万田麻地，米果飘香." *Ruijin Wen Xue* 23 (3): 29-34.